سەماحەتی حەکیم.. پارووی حەرام تەقوای مرۆڤ ناهێڵێت

بەڕێز عەمار حەکیم سەرۆکی ڕەوتی حیکمەی نیشتمانی دووپاتی کردەوە کە مافی سك، مافی هەشتەکینە لە پەیامی مافەکانی سەید و گەورەمان ئیمام زەین ئەلعابدین بن ئەلحوسەین (سەلاوی لە بێت) ئەو پەیامەی وەك کورتکردنەوەیەکی سیستەمی مافەکانەلە دیدی ئیسلامدا، ئەوەشی لە زنجیرە وانە ڕەمەزانییەکانی پێشوو باسکردبوو، کە مانای زمانەوانی سك و تیشکە قورئانییەکان کە پەیوەستە بەو مافە، تیشکەکەش گەیشتە پێنجەمین کە پارووی حەرام و کاریگەرییە خراپەکانییەتی لەسەر ژیانی مرۆڤ کە لە قورئانی پیرۆز باس کراوە.

سەماحەتی لە باسکردنی کاریگەری یەکەم دەڵێت : نەهێشتنی تەقوا لە مرۆڤ، وەك لە سوورەتی مائیدە لە ئایەتی 96 هاتوە، ئەو قسەیەش بۆ موحەرەمەکانە.

" أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ"
فتبين الآية الكريمة أن المحرم وهو الذي يصيد من البحر يخرج عن تقوى الله.

لە کاریگەری دووەم : پارووی حەرام وا دەکات مرۆڤ دوای شەیتان بکەوێت.
لەمەڕیش لە سوورەتی ئەلبەقەرە ئایەتی 168 هاتوە :
" يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الأَرْضِ حَلاَلاً طَيِّبًا وَلاَ تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ " في إشارة إلى أن أكل الحرام إتباعٌ لخطوات الشيطان".

فيما "الأثر الثالث : الفسق والخروج عن دائرة الدين والدخول في المعصية

لە کاریگەری سێیەم: فاسقی و چوونە دەرەوە لە بازنەی ئاین و چوونە نەو خراپەکارییەکان:
لەمەڕیش لە سوورەت ئەنعام لە ئایەتی 121 هاتوە:

" وَلاَ تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ"
هەروەها سەماحەتی ئاماژەی بە مانای لەبوردن و چەنیەتی کردووە و ئەوەش لە مانای بەرنامەی (البلاغة الحكمة) 417 لەمەڕش ئەمیری موسەڵمانان (سەلاوی لە بێت)گوتوویەتی :

دایکت لەت خۆش بوو، دەزانی لەخۆشبوون پلەی بەرزترینە، کە ناوەکە کە شەش مانای هەیە: یەکەمیان: پەشیمانبوونەوە لەوەی کە بەسەرچووە و دووەمیان: سووربوون لەسەر ئەوەی هەرگیز

نەگەڕێتەوە بۆی، سێیەم: بە ئەوەی ببێتە هۆی ئەوەی کە بوونەوەرەکان مافی خۆیان وەربگرن هەتا ئەو کاتەی خودا بە شێوەیەکی ئاسان وەریدەگرێت کە هیچ بەرپرسیارێتییەکتان نییە، چوارەم: لە ئاو هەڵکێشانی هەر پابەندبوونێک کە پێویستە لەدەستی بدەیت و مافی خۆی جێبەجێ بکەیت، پێنجەم: لەئاوهەڵکێشانی ئەو گۆشتەی کە لەسەر زەوی گەشەی کردووە و بتوێنێتەوە بە دڵتەنگییەوە هەتا ئەو کاتەی پێست بە ئێسکەوە چەسپاو دەبێت و گۆشتی نوێ لە نێوان ئەوان و شەشەمدا دەردەکەوێت: کە جەستە تامی ئازاری گوێڕایەڵیی دەکات وەک شیرینی گوناه تامی دەکات، ئەو کاتە دەڵێیت (استغفر الله).

سەید ئەلحەکیم لە ڕووناکی شەشەمدا ڕوونیکردەوە: گرنگی ئابووری بە خواردن و سوودەکانی ئەو ئابوورییە، کە ئیمام زەین ئەلعابدین (سڵاوی لێ بێت) ئاماژە بەوە دەکات کە "هەروەها بۆ ڕزگارکردنی لە حەڵاڵ و نەهێشتنی لە سنووری بەهێزکردن تا خاڵی کەمکردنەوە و ڕۆیشتنی غیرەت."

هەروەها لە سوورەتی ئەنعام لە ئایەتی 14 هاتووە:
" وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أُكُلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِن ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ" مبينا أن معيار وميزان قلة الأكل هو أمله وإمساك الإنسان عنه وهو يشتهيه، فعن رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) " كل وأنت تشتهي ، وأمسك وأنت تشتهي)، وعنه أيضا (صلوات الله عليه) " نحن قوم لا نأكل حتى نجوع وإذا أكلنا لا نشبع"

ئەو باسە تەواوکردنی ماوە